

door: Sterre Leufkens

# Wetenschappelijk boek vol liefde voor taal

**Recensie** 'De binnenplaats van Babel. Het raadsel van de spraakverwarring.'

– Salomon Kroonenberg – Atlas contact.

Waarom verlieten de voorlopers van de *homo sapiens* Afrika? Vanwege klimaatomstandigheden, of overbevolking? Salomon Kroonenberg heeft een andere verklaring: ze werden gedreven door nieuwsgierigheid. Logisch dat hij daarmee komt, want als er iemand gedreven wordt door nieuwsgierigheid, dan is het Kroonenberg wel. Met 'De Binnenplaats van Babel' schreef hij een boek dat druip van de zucht naar kennis.

Het boek is een verslag van verschillende zoektochten. In de eerste plaats een zoektocht naar de oorsprong van taal en taaldiversiteit: aan de hand van het verhaal van de toren van Babel vertelt Kroonenberg over de oertaal (als zoiets bestaat), de afstamming van onze huidige talen, de ontdekking van het spijkerschrift, en over de mensen die hier onderzoek naar gedaan hebben. Dit alles plaats hij in de context van geologische gegevens – zijn eigen vakgebied – over rivierstromen, fossielen, en koolstof-14-datering. En die kennis koppelt hij dan weer aan een zoektocht naar de geschiedenis van zijn eigen familie, met name naar de oorsprong van de talenknoebel die hij van zijn vader en opa geërfd heeft. Zoals de homo-genus zich heeft verspreid over de aarde, heeft Kroonenbergs familie zich over de hele wereld bewogen, alwaar ze veel ellende hebben meegemaakt, maar vooral ook veel talen hebben geleerd.

De enorme kennishonger die Kroonenberg tentoonspreidt is een groot genot. Hier schrijft een amateur in de beste zin van het woord – een liefhebber, iemand die iets interessant vindt en het daarom tot de bodem uitzoekt. Het maakt 'De Binnenplaats van Babel' tot een sympathiek boek, dat ik met een glimlach gelezen heb. Dat is bijzonder, voor een non-fictieboek, doordat het met soms zware wetenschappelijke kost.

Kroonenberg heeft een toegankelijke, prettig leesbare mengeling gemaakt van wetenschap, Bijbelse en aardse geschiedenis, en persoonlijk verleden.

Die bijzondere mengvorm is dus succesvol, maar heeft ook nadelen. Hoe boeiend Kroonenberg ook schrijft over evolutie, taalhistorie, klimaat, en zijn familie, door het samennemen van al die vertakkingen verliest het verhaal soms aan focus. In het middengedeelte bijvoorbeeld, waarin Kroonenberg het verleden van zijn opa onderzoekt, beschrijft hij niet alleen tot in detail diens loopbaan, maar ook de gewelddadige kolonisatie van Atjeh, een affaire over een ongekwalificeerde arts op Sumatra, en de tsunami van 2004. Stuk voor stuk interessante verhalen, en het beschrijven van een leven aan de hand van allerlei kleinere en grotere gebeurtenissen geeft een mooi tijdsbeeld, maar het wordt te veel een opsomming van allerlei losse feiten en anekdotes. Hetzelfde geldt voor de afbeeldingen bij de tekst. Die zijn vaak mooi en relevant, maar alles bij elkaar zijn het er te veel en verstoren ze de rode draad.

Het is Kroonenberg vergeven. Hij vindt het zó leuk om al die talen te leren, vindt het zó prachtig dat zijn vader en opa dat ook hadden en allerlei exotische talen geleerd hebben. Al die feitjes interesseren hem allemaal, omdat hij van zijn familie, van taal, en van geologie houdt. Het ideale en misschien wel enige uitgangspunt om een wetenschappelijk boek te schrijven: je liefde voor het vak. In die zin is het een prachtig voorbeeld van succesvolle popularisatie. Schreven alle wetenschappers maar zo! ●

*Sterre Leufkens is postdoc bij de vakgroep Nederlandse Taal- en Letterkunde aan de Universiteit Utrecht*

